

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти
Кафедра психології та педагогіки розвитку дитини

РЕФЕРАТ

на

ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

освітнього ступеня «магістр»

на тему:

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ ТА СІМ'Ї У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ВИХОВАННІ СТАРШИХ
ДОШКІЛЬНИКІВ**

Виконала: студентка II курсу 610-з групи
заочної форми навчання

спеціальності: 012 Дошкільна освіта.

Освітня програма: Дошкільна освіта.

Сірченко А.С.

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології
та педагогіки розвитку дитини

Підлипняк І.Ю.

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

Попиченко С.С.

Актуальність теми. Інтеграційні процеси, притаманні сучасній соціокультурній ситуації, тенденції світового суспільного розвитку засвідчують, що соціальне і культурне розмаїття соціуму загострює потребу людської злагоди, терпимості у всіх сферах життя й діяльності. Розуміння наявності несхожості культур різних народів, дотримання оптимальної міри діапазону людяності й толерантності стає одним із ключових завдань суспільства і держави, спрямовує зусилля всіх ланок освіти, зокрема й дошкільної, на досягнення соціальної довіри й полікультурної вихованості як чинника соціальної стабільності, миру й особистої безпеки.

Сучасна сім'я не в змозі самотійно вирішити проблеми полікультурного виховання дитини. Завдання вихователів закладів дошкільної освіти в роботі з батьками – сприяти створенню єдиного виховного поля, єдиного соціального і полікультурного середовища.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й апробувати педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю в полікультурному вихованні старших дошкільників.

Завдання дослідження:

1. Розкрити й науково обґрунтувати сутність феноменів «взаємодія закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників», «полікультурна вихованість дітей старшого дошкільного віку»; уточнити зміст понять «полікультурне виховання», «педагогічна взаємодія».

2. Визначити компоненти, критерії, показники та схарактеризувати рівні полікультурної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

3. Виявити й обґрунтувати педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників.

4. Розробити й апробувати експериментальну методику взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників.

Об'єкт дослідження – взаємодія закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників.

Предмет дослідження – експериментальна методика взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні дітей старшого дошкільного віку.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

1. Визначено, що полікультурне виховання – це процес, що орієнтує особистість на визнання рівноцінності рідної та інших культур, плюралізм, недопущення дискримінації людей за національною ознакою, забезпечує інтеграцію представників різних народів у світовий соціокультурний простір з обов'язковим збереженням національної своєрідності. Педагогічну взаємодію потрактовано як прямий або зворотний зв'язок суб'єктів освітньо-виховного процесу, що передбачає їхню взаємну активність і співробітництво з метою взаємозбагачення й особистісного зростання.

2. Взаємодію закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників визначено як процес реалізації партнерських стосунків, спільної діяльності, суб'єктами якого виступають діти старшого дошкільного віку, батьки і вихователі, що здійснюється з метою успішної реалізації завдань полікультурного виховання.

3. Доведено, що результатом взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників є полікультурна вихованість дітей старшого дошкільного віку, яку визначаємо як особистісну якість, що характеризується здатністю дітей ефективно взаємодіяти в полікультурному середовищі, бути відкритими до засвоєння цінностей рідної та інших культур, розуміти й поважати їх, уміти жити у злагоді з людьми різних національностей, рас, релігій.

4. Визначено структуру полікультурної вихованості дітей старшого дошкільного віку, що містить три взаємопов'язаних компоненти (аксіологічний, когнітивний, інтерактивний), критерії та показники: пізнавально-інформаційний (обізнаність із правилами поведінки в

полікультурному соціумі, поінформованість про явища полікультурного змісту, національно-культурна ідентифікація), ціннісно-емоційний (позитивне емоційне ставлення до представників різних етнічних груп і релігій, інтерес до культурних цінностей рідного та інших народів, визнання цінності своєї та інших культур), діяльнісно-поведінковий (уміння будувати безконфліктні стосунки із представниками рідної та інших культур, уміння за зовнішніми ознаками визначати емоційний стан інших людей, відповідність поведінки загальноприйнятим еталонам). Схарактеризовано рівні (достатній, задовільний, низький) полікультурної вихованості дітей старшого дошкільного віку.

5. Доведено, що взаємодія закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні дітей старшого дошкільного віку відбувається ефективно в процесі реалізації таких педагогічних умов: збагачення культурно-освітнього середовища закладу дошкільної освіти та сім'ї полікультурним змістом; спрямованість виховних зусиль закладу дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення полікультурної вихованості дітей старшого дошкільного віку; стимулювання партнерської співпраці закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників.

6. За результатами констатувального етапу експерименту побудовано й апробовано модель та експериментальну методику взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні дітей старшого дошкільного віку, яка передбачала проведення цілеспрямованої роботи, що відбувалася поетапно (пізнавальний, діяльнісно-креативний, рефлексивно-презентаційний етапи), для кожного із яких було визначено освітньо-виховні цілі, зміст, засоби, форми і методи їх реалізації (інформаційний брифінг, дискусії, прес-конференції, творчі завдання, консультації, бесіди, вправи, розваги, тематичні заняття, проектна діяльність, тематичні, сюжетно-рольові, рухливі, дидактичні, театралізовані ігри, ігри-інсценівки, Інтернет-блогінг, віртуальна подорож, метод проблемних ситуацій, тематичні дні, портфоліо, фестиваль національних культур тощо), завдяки яких забезпечено

комплексне упровадження визначених педагогічних умов.

7. Встановлено, що реалізація експериментальної методики взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників із комплексним упровадженням визначених педагогічних умов, дозволила досягти позитивних змін у рівнях полікультурної вихованості у дітей старшого дошкільного віку експериментальної групи порівняно з контрольною. Так, полікультурну вихованість на достатньому рівні виявлено у 50,77% старших дошкільників ЕГ (було 4,62%) і 7,81% – КГ (було 3,12%), задовільний рівень засвідчили 46,15% дітей ЕГ (було 38,46%) і 60,94% – КГ (було 46,88%), низький рівень виявили 3,08% дітей старшого дошкільного віку ЕГ (було 56,92%) і 31,25% – КГ (було 50%). Статистичну значущість і не випадковість позитивних зрушень доведено застосуванням медіанного критерію.